

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

ELY-keskusten hyvät käytännöt alueidenkäytön ja rakentamisen ohjauksessa

22.10.2015

Tausta

- ELY-keskusten toimintaa alueidenkäytön ja rakentamisen ohjaajina selvitettiin maankäyttö- ja rakennuslain toimivuuden arvioinnin yhteydessä vuonna 2013 mm. viranomastoiminnan käytäntöjen ja resurssien riittävyyden näkökulmista (Haapanala 2013; Puustinen et al 2013).
- Selvityksissä tehtiin useita ehdotuksia ELY-keskusten toiminnan kehittämiseksi ja peräänkuulutettiin myös ELY-keskusten toiminnan yhdenmukaisuuden parantamista.
- ELY-keskusten toiminnan kehittämisen ja yhdenmukaistamisen yhtenä keinona tuotiin esiin ELY-keskuksissa jo toimivien hyvien käytäntöjen hyödyntäminen, jota on tehty Pohjois-Savon ELY-keskuksen projektina.
- Hankkeessa on haastateltu Y-vastuualueiden kaavaohjaajia ja poikkeamispäätösten valmistelijoita, L-vastuualueiden maankäytön asiantuntijoita ja neljän suurimman konsulttitoimiston kaavakonsultteja ja muutamaa kuntaa.
- Haastatteluiden pääpaino oli yhteistyökysymyksissä ja käytännön työtä helpottavissa toimintatavoissa
- Hankkeen 1. vaihe 1.10.2014 – 31.3.2015, 2. ajankohta ja sisältö on vielä määrittelemättä

Käytännöt

- Hyviä käytäntöjä löytyi erityisesti yhteistyökäytännöissä, kaavaohjauksen priorisoinnissa, lausuntomenettelyissä, kehittämiskeskusteluiden ja koulutuksen järjestämisessä sekä paikkatietoaineistojen hyödyntämisessä. Huomattava on, että ns. hyvä käytäntö ei aina säästä resursseja mutta voi silti olla tärkeää vaikuttavuutensa vuoksi
- Osa ELYistä on esimerkiksi pystynyt vähentämään kaavalausuntojen määrää erilaisilla kokouskäytänteillä (mm. kuntien kanssa järjestettävät ”kuukausikokoukset”)
- Kehittämiskeskusteluiden suuntaaminen yhä enemmän suunnittelutarpeita tunnistavaksi, paikkatietoaineistojen hyödyntäminen kehittämiskeskusteluissa
- Koulutuspäivät ovat olleet selkeä hyvä käytäntö. Huolestuttavaa on, jos säästämisen myötä ei koulutuspäiviä enää pystyittäisi järjestämään paikallistasolla.

Yhteistyö

- ELYn sisäinen yhteistyö:
 - L- ja Y-vastuualueiden yhteistyötä pidetään yleisesti toimivana, Hyvä käytäntö on myös yhteiset lausunnot, koska ilman yhteistä lausuntoa yhteistyö näyttäytyy heikompana
 - Hyvä käytäntö on koko ELYn kattava MALPE / aluekehitys / alueidenkäyttö / kaavaryhmä / -tiimi, jossa on edustus kaikilta vastuualueilta.
- ELYjen ja ministeriön yhteistyössä on kehittämisen varaa.
- Kunnat
 - ELYt kaikkiaan kokevat, että kaavoitusosaamisessa on pienissä kunnissa kehittämisen varaa. Isojen kaupunkien osalta kaavaohjausta voidaan priorisoida, pienet kunnat tarvitsevat apua monissa asioissa.
 - konsulttien rooli kuntakaavoituksessa on merkittävä ja konsulttien osaaminen vaihtelee suuresti
- Museovirasto, maakuntamuseot
 - yhteistyö koetaan hyväksi mutta tapahtuu pääasiassa asiantuntijoiden välillä
 - Roolittamisessa on kehittämisenvaraa.
- Muut viranomaiset
 - Maakuntaliittojen kanssa tehtävä yhteistyö on vakiintunutta.
 - Yhteyttä metsäkeskukseen kehitetään. Metsäkeskuksen aktivoituminen -> mm. yhteisiä koulutustilaisuuksia
-

Valtakunnallista ohjeistusta vaativat substanssiasiat

- Tuulivoima; melu, merenalainen luonto
- Kaupan ohjaus
- Rantarakentaminen ("pykälät kaikkiaan", mitoitusperiaatteet, käyttötarkoitusten muutokset)
- Lieverakentaminen
- VATtien soveltaminen
- Maakuntakaavan ja yleiskaavan suhde

Alueidenkäytön palvelut

Valtakunnallisessa toimintamallityössä pyritään kehittämään erityisesti seuraavia asioita, jotka ovat myös mukana Pohjois-Savon ELY:n alueidenkäytön prosessissa:

- kuntien maankäytön ohjaus: kehittämiskeskustelut, viranomaisneuvottelut ja lausunnot
- strategiset suunnitelmat ja sopimukset
- kulttuuriympäristöä koskevat päätökset ja tuet
- muu ohjaus, valvonta, neuvonta ja viestintä
-

Mitä tapahtuu lainsäädännössä?

Hallitusohjelma-

MRL:n muutokset ja normien purkaminen

- **ELY -keskuksille kuuluva poikkeamistoimivalta siirretään kuntiin**
 - HE 11/2015. Voimaantulo keväällä 2016, koulutusta tulossa
- **Maakuntakaavojen ja yhteisten yleiskaavojen vahvistamisesta luovutaan**
 - Lain muutoksen on määrä tulla voimaan 1.1.2016
- **Muutoksenhakua kaava-asioissa rajoitetaan**
 - HE 9/2016
 - Mm. ELY -keskusten rooli kaavoitus- ja rakentamisasioissa muutetaan konsultoivaksi ja niiden valitusoikeutta kaavapäätöksissä rajoitetaan,
- **Kaavajärjestelmä ja rakentamisen lupajärjestelmiä sujuvoitetaan**
 - HE10/2016
- **Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet uudistetaan**
 - vuoteen 2017 mennessä
- **Rakentamista koskevat asetukset uudistetaan**
 - vuoteen 2017 mennessä

Mitkä on teidän mielestä hyviä käytäntöjä alueidenkäytön ja rakentamisen ohjauksessa? Onko jotain liikaa tai liian vähän?

■ **IISALMEN KEHITTÄMISKESKUSTELUN RYHMÄTYÖN ANTI 23.10.2013**

■ **Hyvin toimivan yhteistyön ainekset:**

- Ajankäytön tehokkuus, neuvottelukysymykset ennakoon
- valituskynnys selväksi
- erimielisyydet selkeästi pöytäkirjaan
- matala kynnis yhteydenottoihin puolin ja toisin
- lausunnot ajallaan ja lisäaikapyynnöt kirjallisesti
- ymmärrystä myös poliittiselle tahdolle
- keskustellen, asiat asioina
- välitön ilmapiiri ilman turhaa virallisuutta
- keskustelut ja lausunnot samoilla linjoilla
- ennakoitavuutta ja joustavuutta

IISALMEN KEHITTÄMISKESKUSTELUN RYHMÄTYÖN

ANTI 23.10.2013

- kaavatyön alussa lähtökohdat , tavoitteet ja selvitystarpeet esille
- strategiset linjaukset
- vain tarpeelliset selvitykset vaaditaan
- erilaiset kunnat ja erilainen ohjaustarve sallitua
- VON, oikea ajoitus ja järkevyys
- ei turhia valitusvaiheita
- laintulkinnat, ei mielellään tiukimmasta päästä
- sähköpostiin nopeat vastaukset
- onko kaavatyöltä vaadittu työmäärä suhteessa kaavan vaikutuksiin ja hyötyihin
- videoneuvotteluita
- LUOTTAMUSTA puolin ja toisin
- 😊 😊 😊 😊 😊